

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของนักศึกษาศาสนาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จากการสุ่มตัวอย่างนักศึกษาทุกคนโดยใช้วิธีแบ่งชั้นภูมิได้นักศึกษาจำนวน 470 คนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 465 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.94 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด รูปแบบการศึกษาเป็นการศึกษาทั้งเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 22 และสถิติที่ใช้เป็นสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบ t-test และ F-test

5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 63.9 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67.5 ระบุว่ายังไม่เคยได้รับการรณรงค์ถึงการคัดแยกขยะอย่างเหมาะสมจากสถาบันฯ ร้อยละ 71.6 ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่าเมื่ออยู่ภายในสถาบันฯ มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งเป็นบางครั้งมีเพียงร้อยละ 13.1 ที่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอหรือทุกครั้ง สาเหตุที่ไม่ได้ทำการคัดแยกหรือคัดแยกเป็นบางครั้ง ร้อยละ 44.3 ระบุว่าเนื่องจากในสถาบันฯ ไม่มีถังขยะแยกประเภท ร้อยละ 15.4 ระบุว่าไม่เข้าใจสัญลักษณ์

5.1.2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

จากผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับดี ซึ่งอยู่ระหว่าง 8-10 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยคิดเป็นร้อยละ 82.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุดได้แก่ “การคัดแยกขยะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะนำขยะมาใช้ให้เกิดประโยชน์” คิดเป็นร้อยละ 98.7 ส่วนข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุด ได้แก่ “ถังขยะบนทางเท้าควรมีขนาด 30-50 ลิตร สูงไม่เกิน 70 ซม. เป็นภาชนะปิด ทึบ และมีช่องทิ้งขยะอยู่ด้านบนเพื่อไม่ให้มีกลิ่นรบกวน” คิดเป็นร้อยละ 88.6

5.1.3 ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ปัญหาขยะไม่ใช่ปัญหาระดับบุคคลแต่เป็นปัญหาระดับประเทศที่ทุกคนต้องร่วมมือกัน รองลงมาคือการคัดแยกขยะเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และประเด็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือการแก้ปัญหาขยะเป็นหน้าที่ของฝ่ายอาคารและสถานที่เท่านั้น ซึ่งสามารถสรุปได้ว่านักศึกษามีทัศนคติที่ดีหรือเชิงบวกเกี่ยวกับการจัดการคัดแยกขยะสอดคล้องกับงานวิจัยของชิตชัย บุญพิทักษ์ (2557) ที่พบว่าบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดส่วนใหญ่มีทัศนคติการจัดการขยะในระดับดี และงานวิจัยของ พิรนาฏ คิตติ และคณะ (2550) ที่พบว่าประชาชนในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีทัศนคติที่ดีต่อวิธีการและการแก้ปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งถึงแม้ว่าการศึกษามาจากกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันก็ตามแต่ก็เห็นได้ว่าประเด็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยนับว่าเป็นประเด็นที่ทั้งนักศึกษา ประชาชน หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเห็นด้วยหรือมีทัศนคติในทางบวก

5.1.4 พฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

โดยภาพรวมพบว่านักศึกษายังมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยในด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมสูงที่สุดคือการทิ้งขยะลงในถังขยะทุกครั้ง รองลงมาคือการใช้กระดาษรีไซเคิลในการพิมพ์เอกสารต่าง ๆ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยในด้านพฤติกรรมที่ต่ำที่สุดคือ การชักชวนเพื่อนให้ช่วยกันดูแลเรื่องปัญหาขยะภายในคณะ ทั้งนี้อาจเนื่องจากยังขาดการรณรงค์ที่ชัดเจนและต่อเนื่องจากทางสถาบัน ๆ รวมทั้งยังไม่มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนที่มุ่งให้บุคลากรในสถาบันมีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ถึงขยะที่จะคัดแยกมีเพียงบางคณะและเป็นเพียงบางจุดเท่านั้น นอกจากนั้นนักศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องว่าขยะที่อยู่ในมือควรทิ้งลงในถังขยะใดประเภทใด จึงทำให้เกิดการปฏิบัติเพียงบางครั้งและไม่สามารถที่จะให้ความรู้หรือชักชวนนักศึกษาอื่นให้มีส่วนร่วมได้ จึงส่งผลให้พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของนักศึกษาส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของชิตชัย บุญพิทักษ์ (2557) ที่พบว่าบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการขยะในระดับปานกลาง รวมทั้งงานวิจัยของพัชรี ไกรแก้ว (2550) ที่ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือนของแม่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ก็พบว่าส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง

5.1.5 การทดสอบสมมุติฐาน

ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่านักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะต่างกัันมีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในแต่ละคณะมีการบริหารจัดการด้านขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน บางคณะมีการรณรงค์หรือมีกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือบางสาขาวิชาอาจมีการสอดแทรกในเนื้อหาที่ทำการสอนได้ เช่น เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น บางจุดมีการจัดถังขยะที่แยกประเภทของมูลฝอยรองรับให้นักศึกษาและบุคลากรจัดการทิ้งเศษอาหารที่เหลือจากการรับประทานอาหารในถังขยะที่รองรับ แต่ในบางคณะยังไม่มี การดำเนินการที่ชัดเจนจึงทำให้มีความแตกต่างกันในประเด็นด้านทัศนคติในเรื่องดังกล่าว

ผลการทดสอบสมมุติฐานไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเพศกับทัศนคติรวมทั้งเพศและคณะกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพีรนาฏ คิตติและคณะ (2550) ที่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ศึกษาทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะและพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อย่างไรก็ตามพบว่าผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชิตชัย บุญพิทักษ์ (2557) ที่พบว่าบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมจัดการขยะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจัดการขยะมากกว่าเพศหญิง และการศึกษาของจิรวัดณ์ พูลทรัพย์ (2550) ที่ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมจัดการขยะของผู้พักอาศัยในอาคารที่พักข้าราชการกรมพลธิการทหารบกพบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยของทั้งชิตชัย บุญพิทักษ์ (2557) และจิรวัดณ์ พูลทรัพย์ (2550) มีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงมาก ในขณะที่งานวิจัยนี้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมากกว่า

ผลจากการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นได้ว่านักศึกษาที่ถือว่าเป็นประชากรระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยยังมีพฤติกรรมในการขยะมูลฝอยในระดับปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ขาดอุปกรณ์ที่เพียงพอและเหมาะสม ได้แก่ จำนวนถังขยะสำหรับคัดแยกที่มีไม่เพียงพอและตั้งในจุดที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งไม่มีป้ายบ่งชี้แสดงตัวอย่างให้ชัดเจนว่าถังขยะแต่ละสีหรือช่องนั้นสำหรับใช้ทิ้งขยะประเภทใด ขาดความรู้ความเข้าใจรวมทั้งจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ผู้บริหารของสถาบันฯ จะต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนโดยกำหนดนโยบายในการจัดการขยะที่

เหมาะสม ชัดเจนในทุกขณะ มีการนำหลักการโลจิสติกส์ลำเลียงมาประยุกต์ใช้อย่างจริงจังและครบวงจร รวมทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจกับทั้งนักศึกษาและบุคลากรในการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบต่อปัญหาขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมและประเทศ รวมทั้งหาแนวทางที่จะนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Solid Waste Recycle) ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญมากเนื่องจากจะช่วยลดปริมาณขยะที่จะถูกส่งไปกำจัดโดยวิธีการฝังกลบหรือเผาทำลายลง

จากผลการวิจัยและจากวรรณกรรมที่ต่างๆที่ศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงการไม่รู้และเข้าใจของประชาชนของประเทศ จึงจำเป็นที่ภาครัฐควรจะต้องนำมามาตรการต่าง ๆ มาใช้อย่างเร่งด่วน นอกจากนี้กำหนดให้การแก้ปัญหาขยะเป็นวาระแห่งชาติ อาทิเช่น จัดสัมมนาให้ความรู้ การประกวดให้รางวัลต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดแนวคิดในการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ซ้ำ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้/เข้าใจอย่างต่อเนื่องและมีความตระหนกอย่างจริงจังในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี รมรงคืในการคัดแยกขยะบางส่วนที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่โดยการสังเกตและทำความเข้าใจสินค้าต่าง ๆ ก่อนที่จะเลือกซื้อและก่อนทิ้งลงถังขยะ รวมทั้งการออกกฎหมายบังคับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

- 1) สถาบันฯ ควรจะจัดหาถังขยะแยกประเภทขยะมูลฝอย ได้แก่ ขยะเปียก ขยะแห้ง กระดาษ พลาสติก โดยใช้ถังขยะสีต่างๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งมีอยู่บรรจุภายในถังเพื่อความสะดวกในการรวบรวมและไม่ตกหล่น มีป้ายบอกรายละเอียดของถังขยะแต่ละประเภท รวมทั้งมีการจัดวางถังขยะให้ทั่วถึงและเพียงพอต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาคัดแยกขยะก่อนทิ้ง
- 2) ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เช่น การกระจายข่าว ออกสื่อโทรทัศน์ในโรงอาหาร เอกสาร แผ่นพับแจกจ่าย รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาและบุคลากรในสถาบัน ฯ ในประเด็นต่างๆ ทั้งในด้านประโยชน์จากการจัดการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการจัดการ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีส่วนร่วมและทัศนคติที่ดีต่อการคัดแยกขยะมูลฝอย

3) ควรมีการจัดประกวดการประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ แนวคิดหรือวิธีการที่จะนำขยะต่างๆ กลับมาใช้ใหม่ให้กับนักศึกษาในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาจัดการขยะเบื้องต้นภายในสถาบันฯ ก่อนที่จะนำไปสู่ปลายทางต่อไป

4) สถาบันฯ ควรหาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องเพื่อจะได้นำไปสร้างแผนการจัดการที่เป็นรูปธรรมในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง เช่น สร้างโรงทำปุ๋ยชีวภาพและ จัดทำธนาคารขยะ รวมทั้งจัดหาคู่ค้าในการรับซื้อขยะมูลฝอยที่ได้จากการฝากไว้ธนาคารขยะให้กับสมาชิกต่อไป เป็นต้น